

тальних та індивідуально-психологічних особливостей іноземних студентів різних національних груп на їхню пізнавальну й комунікативну діяльність.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Абакумова И.В. Шкуратова И.П. Когнитивные стили студента как фактор успешности его обучения. Когнитивные стили: тез. научно-практ. семинара / под ред. В.А. Колга. Таллинн: Таллинский пед. ин-т им. Э. Вильде, 1986. С. 120–122.
2. Авдеева И.Б. Инженерная коммуникация как самостоятельная речевая культура: когнитивный, профессиональный и лингвистический аспекты (теория и методика обучения русскому языку как иностранному). Москва: Изд-во МГТУ им. Н.Э. Баумана, 2005. 369 с. С. 336.
3. Божко Н.М. Некоторые аспекты этнолингвистической ориентации обучения студентов-иностранцев. Проблемы и перспективы подготовки иностр. студентов: материалы Междун. научно-практ. конференции. Харьков: ХНАДУ, 2014. С. 383–390.
4. Бондар С. Когнітивні стилі особистості в комунікативній діяльності студентів. Інтернет-Освіта-Наука: матеріали Десятої міжнародної науково-практичної конференції (IES-2016), м. Вінниця, 11–14 жовтня 2016 р. Вінниця: ВНТУ, 2016. С. 209–210. URL: <http://ir.lib.vntu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/13369/209-210.pdf?sequence=1>.
5. Жирнова И.Л. Психологические условия успешности обучения иностранных студентов с учетом когнитивных стилей: дисс. ... канд. психол. наук: спец. 19.00.07 «Педагогическая психология». Курск: КГУ, 2012. 201 с.
6. Міхненко Г.Е. Особливості навчання інженерів іноземної мови: інженерне мислення та індивідуальний підхід. URL: http://www.kamts1.kpi.ua/sites/default/files/files/mikhnenko_osoblyvosti.pdf.
7. Напрасна О.Б. Індивідуально-психологічні особливості когнітивно-стильових характеристик навчальної діяльності студентів: дис. ... канд. психол. наук: спец. 19.00.01. Київ, 2004. 170 с.
8. Азимов Э.Г., Щукин А.Н. Новый словарь методических терминов и понятий (теория и практика обучения языкам). Москва: ИКАР, 2009. 448 с.
9. Психологический словарь / авт.-сост. В.Н. Копорулина, М.Н. Смирнова, Н.О. Гордеева, Л.М. Балабанова; под ред. Ю.Л. Неймера. Ростов-на-Дону: Феникс, 2003. 640 с.
10. Ушакова Н.І., Дубічинський В.В., Тростинська О.М. Концепція мовної підготовки іноземців у ВНЗ України. Викладання мов у вищих навчальних закладах освіти. 2011. Випуск 19. С. 136–146.
11. Холодная М.М. Когнитивные стили. О природе индивидуального ума. 2-е изд. Санкт-Петербург: Питер, 2003. 384 с.
12. Witkin H.A., Moore C.A., Goodenough, D.R. and Cox P.W. «Field dependent and field independent cognitive styles and their educational implications», Review of Educational Research (47:1), Winter 1977, P. 1–64.
13. Kozhevnikova M. Cognitive Styles in the Context of Modern Psychology: Toward an Integrated Framework of Cognitive Style. Psychological Bulletin Copyright 2007 by the American Psychological Association. 2007. Vol. 133. No. 3. 464–481.

УДК 5:378.147.091.33-027.22-054.62]:316.77

НАВЧАЛЬНИЙ ЕКСПЕРИМЕНТ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ НАУКОВИХ ПОНЯТЬ І КОМУНІКАТИВНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ СТУДЕНТІВ-ІНОЗЕМЦІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ПРИРОДНИЧИХ ДИСЦИПЛІН НА ПІДГОТОВЧОМУ ФАКУЛЬТЕТІ

Свистунов О.Ю., к. пед. н., доцент,
доцент кафедри природничих і гуманітарних дисциплін
Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Шмоніна Т.А., к. пед. н., доцент,
доцент кафедри природничих і гуманітарних дисциплін
Харківський національний автомобільно-дорожній університет

У статті обґрунтовується доцільність використання навчального експерименту для формування наукових понять у іноземних студентів у процесі вивчення природничих дисциплін на підготовчому факультеті. Показано, що навчальний експеримент, який реалізується у формі сумісної діяльності, позитивно впливає на професійні комунікаційні здібності студентів-іноземців і сприяє оволодінню науковою лексикою в умовах вивчення російської мови як іноземної. Також показано, що сумісна діяльність студентів у ході виконання лабораторних робіт усуває психологічні бар'єри під час вивчення природничих дисциплін нерідною мовою.

Ключові слова: іноземні студенти, навчальний експеримент, наукові поняття, природничі дисципліни, комунікативні компетенції.

В статті обосновується целесообразність використання учебного експеримента для формування научних понять у іноземних студентів в процесі вивчення природничих дисциплін на підготовчому факультеті. Показано, що навчальний експеримент, який реалізується в формі спільної діяльності, позитивно впливає на професійні комунікативні здатності студентів-іноземців і сприяє оволодінню науковою лексицею в умовах вивчення російської мови як іноземної. Також показано, що спільна діяльність студентів в ході виконання лабораторних робіт усуває психологічні бар'єри при вивченні природничих дисциплін на нерідній мові.

Ключові слова: іноземні студенти, навчальний експеримент, наукові поняття, природничі дисципліни, комунікативні компетенції.

Svystunov O.Yu., Shmonina T.A. EDUCATIONAL EXPERIMENT AS A MEANS OF FORMATION OF SCIENTIFIC CONCEPTS AND COMMUNICATIVE COMPETENCES OF FOREIGN STUDENTS IN THE PROCESS OF STUDYING NATURAL SCIENCES AT THE PREPARATORY FACULTY

The article substantiates the advisability of using of educational experiment for the formation scientific concepts for foreign students in the process of studying natural disciplines on the preparatory department. The article shows that the educational experiment, which is realized in the form of team work positive influences on the professional communicative abilities of foreign students and promotes mastery of scientific vocabulary in the process of learning Russian language as foreign. Team students' work in the completing of laboratory works eliminates psychological barriers during studying natural disciplines by non-native language.

Key words: foreign students, educational experiment, scientific concepts, natural disciplines, communicative competences.

Постановка проблеми. Аналіз нових програм і відповідних їм навчальних посібників, що з'явилися в ході реформування середньої й вищої школи, показує, що вони не тільки містять оновлений навчальний матеріал, але й (що особливо важливо) включають у себе наукові знання більш високого рівня узагальнення й орієнтують на розвиток не тільки інтелекту студента, але і його особистості. Це вимагає від студентів розуміння загальних принципів, що лежать в основі законів природи, більш глибокого аналізу фактів і явищ, усвідомлення внутрішніх зв'язків і відносин між ними. У зв'язку із цим студент повинен оволодіти універсальними знаннями, які дозволили б йому постійно опановувати інші знання. Такими універсальними знаннями є передусім загальні принципи й закономірності, поняття високого ступеня узагальнення, а також методи знаходження й вибору способу вирішення проблем.

Щодо процесу навчання природничих наук, то до універсальних знань насамперед слід віднести систему наукових понять, які, по суті, становлять основний зміст дисциплін природничо-наукового циклу. Таке тлумачення змісту предмета відображає одне з важливих завдань сучасної освіти – сформуванню в студентів наукову картину навколишнього світу за допомогою основних понять, які лежать в основі будь-якої природничої науки. Наукові поняття є основою основ, фундаментом академічної освіти. Тільки оволодівши цією мовою науки, учні зможуть успішно осягати сутність законів і теорій. Тільки в цьому разі можна розраховувати на становлення й розвиток мислення, яке притаманне майбутньому

фахівцю-професіоналу. Само собою зрозуміло, що наукові знання не обмежуються одними поняттями. У цьому ряду, крім понять, безумовно, знаходяться й факти, і явища, і закони, і теорії, і методи науки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема формування наукових понять у процесі навчання – одна із центральних у дослідженнях у галузі дидактики, педагогічної психології, приватних методик. Вона гідно представлена у відповідних монографіях, навчальних і методичних посібниках, у періодичній науково-методичній літературі (А.І. Бугайов, В.В. Давидов, П.Я. Гальперін, С.У. Гончаренко, Е.В. Коршак, А.І. Ляшенко, Н.А. Менчинська, О.М. Кабанова-Меллер, Н.Ф. Тализіна, А.В. Усова й інші). Знання сучасного стану теорії й практики формування понять і умов успішного їх засвоєння учнями вкрай важливе для вчителів-практиків, студентів педагогічних спеціальностей, авторів підручників і методичних посібників.

Нині немає єдиного універсального способу формування наукових понять. Під поняттям будемо розуміти систему суджень про основні ознаки досліджуваного предмета чи явища, доведену до вербального визначення. У процесі навчання використовуються різні методичні прийоми для формування понять, які відрізняються за змістом, обсягом, специфікою, ступенем складності й т. п. Вибір методики зумовлений численними педагогічними факторами. В одних випадках рекомендується починати вивчення поняття з предметних дій, в інших – із чуттєвого сприйняття, ще в інших – із визначення. Але при всій різноманітності наявних способів вони мають одну загальну

особливість: прямий або опосередкований зв'язок із результатами чуттєво-конкретного сприйняття (А.І. Бугайов, А.В. Усова). У зв'язку зі сказаним вище найбільш перспективним і ефективним засобом формування понять вважається навчальний експеримент, який за своєю суттю є основним джерелом інформації, що сприймається чуттєво. Це однаково справедливо для всіх предметів природничо-наукового циклу (фізики, хімії, біології).

Так, у дослідженнях із методики викладання фізики показано, що основними джерелами наочних образів у навчанні фізики є спеціально розроблені для цієї мети засоби наочності, серед яких особливе, а може, і найважливіше місце відводиться навчальному фізичному експерименту. Розглядаючи проблему використання навчального експерименту з метою формування фізичних понять, дослідники йдуть шляхом з'ясування ролі того чи іншого виду експерименту (демонстраційний, лабораторний, домашній тощо) у зазначеному процесі. Однак такий шлях видається малоперспективним, оскільки він орієнтований на вивчення впливу експерименту, розділеного за організаційною ознакою, на процес формування поняття. Звісно, більш продуктивним є вивчення ролі, значення та місця видів експерименту, визначених за методологічною ознакою. Такими видами експерименту є натурний, модельний і уявний експерименти.

Природно припускати, що кожен із трьох зазначених видів експерименту, безумовно, породжує в студентів пізнавальні образи. Однак ці образи будуть мати різний ступінь узагальненості й будуть по-різному впливати на процес формування понять і на їх статус. Коли йдеться про статус понять, насамперед мається на увазі, що будуть виникати поняття теоретичні чи емпіричні.

Постановка завдання. Оскільки під час навчання іноземних студентів на підготовчому факультеті викладачеві доводиться спиратися в більшості випадків на вже сформовану в якійсь мірі систему наукових понять, що є характерною для тієї чи іншої дисципліни, то ключовим моментом є трансформація й створення нових вербальних форм, властивих цим поняттям, нерідною для студентів мовою. Тому одним з основних завдань підготовчого курсу навчання іноземних студентів дисциплінам природничо-наукового циклу є формування в них навичок наукового стилю мовлення, який передбачає насамперед оволодіння лексичним апаратом дисципліни, що вивчається. Отже, пошук засобів, які ефективно впливають на процес оволодіння студента-

ми науковою лексикою в умовах вивчення російської мови як іноземної, є актуальним методичним завданням.

Виклад основного матеріалу дослідження. Формування поняття – складний процес, пов'язаний з активною розумовою діяльністю, із виконанням таких розумових операцій, як аналіз і синтез, порівняння й зіставлення, абстрагування й узагальнення. Для здійснення пошуку найбільш оптимальних засобів такої «трансформації» проаналізуємо формування наукового поняття – ключового складника будь-якої лексичної одиниці.

Під формуванням поняття мається на увазі етап, який завершується утворенням поняття. Це етап, який починається з початкового сприйняття об'єкта, поняття про який формується, і завершується утворенням абстрактного поняття. Момент утворення поняття характеризується виявленням основних істотних ознак поняття, які становлять ядро поняття. Надалі відбувається розвиток поняття, що включає виявлення нових ознак, властивостей, зв'язків і відносин цього поняття з іншими, включення поняття в теоретичну систему понять. Таким чином, процес формування наукового поняття у свідомості студента можна уявити як послідовне розкриття якісних і кількісних властивостей предметів і явищ, доведене до його вербального формулювання.

Як відомо, джерелом понять є матеріальний світ. Поняття – це уявні відображення речей. Самі абстрактні поняття виникають у результаті впливу матеріальних предметів на наші органи чуття й пов'язані хоча б побічно з відчуттями. Усі відомі людям закономірності розвитку природи, суспільства й мислення були відкриті на основі безпосередніх відчуттів, що виникають у процесі практичного впливу людей на об'єкти навколишнього світу. Тому незважаючи на те, що сьогодні є безліч способів формування понять, усі вони так чи інакше спираються на чуттєво-конкретне сприйняття людини [1, с. 297].

Щодо процесу навчання природничим дисциплінам, то основним джерелом чуттєвої інформації завжди був і залишається навчальний експеримент. Саме його застосування в навчальному процесі робить можливим створення тих наочних образів, які так необхідні студентам для формування відповідних понять. Мислення в образах входить в усі без винятку види людської діяльності, якими б абстрактними й розвинутими вони не були. Однак зміст уявних образів, умови їх формування в процесі навчання істотно змінюються, оскільки образи

в мисленні функціонують не самі по собі, а в складній структурі розумової діяльності. У дослідженнях із педагогічної психології та часткових методик однозначно показано, що наукові поняття стають «надбанням» студентів тільки тоді, коли їх формування спирається на наочні образи. Яким би не був зміст поняття, його засвоєння вимагає створення образів, адекватних за змістом. У ході процесів абстрагування, узагальнення та систематизації образної інформації, в які студенти неминуче втягуються під час навчальної діяльності, разом з абстрактним поняттям виникає також і його словесне визначення. При цьому у свідомості виникає відповідність між науковими поняттями й тими образами, які стали поштовхом до їх утворення.

У реальному процесі мислення одночасно присутні як понятійні, так і образні компоненти, які представляють єдину логіку розумового процесу. Використання понять, логічних конструкцій характерне для словесно-логічного мислення. Цей вид розумової діяльності функціонує на базі лінгвістичних засобів і нерозривно пов'язаний із мовою спілкування студентів-іноземців. У той же час подібний компонент мислення має дуже опосередкований стосунок до особливостей тієї мови, якою ведеться виклад навчального матеріалу. Тому очевидно, що саме образ є тією «перемичкою», яка повинна відігравати ключову роль у «трансформації» абстрактних понять з однієї мови на іншу.

Практика викладання фізики на факультеті підготовки іноземних громадян у Харківському національному автомобільному університеті показала, що для створення комфортних умов такої трансформації понять в іноземних студентів за допомогою образів краще використовувати натурний експеримент. Саме його використання дозволило створити максимально сприятливі умови для продуктивної роботи студентів не тільки в аудиторний час, але й під час самостійного проведення ними навчальних експериментів. У ході навчання студентам була запропонована серія експериментів із різних розділів фізики. При цьому процес залучення студентів до навчального експериментування виявився несподівано яскравим мотиваційним фактором для обговорення цих дослідів із їхнього боку. Деяким студентам буквально «не вистачало» слів для пояснення результатів експериментів. Бажання швидше знайти потрібне слово спонукало студентів буквально наввіпередки «ритися» в словниках.

Таким чином, за допомогою навчального експерименту у свідомості студентів були

відтворені ті наочні образи, які раніше використовувалися для формування відповідних понять на їхній рідній мові, що стало наслідком переходу від однієї вербальної форми абстрактного поняття до іншої вербальної форми того самого поняття. Така ж реакція спостерігається в студентів під час демонстрації експериментів із хімії та біології.

Відносно формування комунікативних компетенцій треба зауважити, що соціальна педагогіка виділяє в міжособистісному спілкуванні три сторони: комунікативну, інтерактивну й перцептивну [2, с. 131]. Комунікативна сторона спілкування безпосередньо пов'язана з процесом формування комунікативних компетенцій учнів, з обміном інформацією, збагаченням один одного за рахунок накопиченого кожним індивідом запасу знань. Інтерактивна сторона спілкування служить для практичної взаємодії учнів між собою в процесі сумісної діяльності. Тут проявляється їхня здатність співпрацювати, допомагати один одному, координувати свої дії, погоджувати їх. Перцептивна сторона спілкування характеризує процес сприйняття індивідів один одним, їх індивідуальних властивостей і якостей. Аналіз комунікативної й інтерактивної сторін міжособистісного спілкування з погляду особливостей викладання природничих дисциплін іноземним студентам на підготовчому факультеті дозволив припустити, що вміла організація сумісної діяльності студентів у ході вирішення практичних завдань так само вплине й на розвиток їх комунікативних компетенцій. Накопичений досвід роботи з іноземними студентами показує, що саме така діяльність може бути відтворена під час проведення лабораторних робіт, оскільки процес пізнання навколишньої дійсності – це колективний процес, що вимагає активної взаємодії. Цей погляд так само підкріплюється результатами досліджень, проведених у соціальній психології та педагогіці.

Із поширенням інформаційно-комунікативних технологій у процесі навчання з'являються віртуальні лабораторні й різноманітні експериментальні роботи, які успішно замінюють реальні лабораторні роботи в разі їх небезпечності чи якщо їх проведення потребує дорогого устаткування. У ході дослідження студентам на підготовчому факультеті було запропоновано виконати низку лабораторних робіт, адаптованих для виконання способом сумісної діяльності. Розглянемо хід однієї з віртуальних робіт із фізики «Визначення швидкості тіла при рівномірному прямолінійному русі». Для цього всім студентам пропонується

для перегляду відеосюжет з автомобілями, що рухаються по шосе. Під час постановки завдання в потоці машин виділяється одна, швидкість якої необхідно визначити всій групі студентів. У розпорядженні кожного студента є програмні інструменти для вимірювання часу й відстані, пройденого машиною. Усі результати, які отримують студенти в ході такого віртуального експерименту, фіксуються на мультимедійному екрані або на аудиторній дошці у вигляді точок на координатній площині $S(t)$ із подальшою побудовою графіка залежності пройденого шляху від часу й визначенням швидкості тіла. У ході роботи кожен з учасників групи виконує 2–3 вимірювання. У групі з 10 чоловік кількість вимірювань виявляється достатньою для об'єктивного аналізу досягнутого результату. При цьому в студентів з'являється можливість самостійно критично оцінити, які з отриманих експериментальних даних є достовірними, а які слід поставити під сумнів. Побудований таким чином графік є продуктом сумісної діяльності студентів. Як показує досвід, в аналізі цих результатів беруть активну участь практично всі студенти навчальної групи [3, с. 224].

Ще одним прикладом організації спільної діяльності, що має на меті створити умови для активного діалогу учасників групи, може служити виконання лабораторної роботи «Вимірювання щільності речовини». Згідно з висунутими вище вимогами, під час планування структури такого заняття викладачем заздалегідь повинна бути визначена загальна для всіх мета, продумана форма обміну інформацією в групі. Під час постановки навчального завдання кожному зі студентів пропонується за допомогою ваг і мірного циліндра з водою виміряти щільність різних тіл з однакової речовини. У цьому експерименті використовуються шматочки пластиліну різного розміру й форми.

У ході експерименту кожен зі студентів визначає масу й об'єм свого шматочка пластиліну. Експериментальні відомості заносяться в єдину таблицю з подальшим обробленням на комп'ютері. Надалі ці відомості представляються графічно у вигляді набору точок на координатній площині $V(m)$. На осі абсцис відкладаються значення об'єму, а на осі ординат – маси тіла. Після спільного обговорення студентами достовірності результатів вимірювань точки апроксимуються в пряму лінію, яка виходить із початку координат. Щільність пластиліну студенти знаходять як тангенс кута нахилу отриманого графіка до осі абсцис.

Треба відзначити, що вагомим аргументом на користь подібної організації лабораторних занять у групах студентів-іноземців є таке. Цілком очевидно, що за відсутності сумісної діяльності кожен зі студентів повинен самостійно вивчити опис роботи, виконати необхідні вимірювання, після чого представити результати у вигляді таблиці, графіка з їх подальшим аналізом. Однак унаслідок недосконалості понятійного апарату й недостатнього володіння термінологією іноземний студент часто не встигає виконати вимірювання в необхідному обсязі, а отже, представити результати в табличному чи графічному вигляді, необхідному для аналізу отриманих даних. Ця проблема повністю вирішується, якщо група студентів виконує лабораторну роботу сумісно. Виконавши всього кілька вимірів, кожен студент вносить вклад у вирішення загального завдання. При цьому створюються умови, сприятливі для виникнення діалогу під час обговорення результатів групової роботи.

Ще одним прикладом реалізації сумісної діяльності в процесі вивчення природничих наук на підготовчому факультеті є віртуальна лабораторна робота з біології за темою «Скелет людини», яка проводиться з використанням інтерактивної дошки. Ця робота дає можливість скласти скелет людини у віртуальному просторі, не торкаючись кісток, що формує поступовий перехід від релігійного до наукового ставлення до організму людини. Тож у процесі такої роботи студенти не тільки вивчають анатомію людини, але й морально готуються до реальних практичних і лабораторних занять у вищих медичних закладах. Наочність, ясність, емоційний вплив, новизна й нестандартність у навчальному процесі, якими характеризуються такі заняття, є основними інструментами підвищення мотивації й формування комунікативних компетенцій іноземних студентів.

Аналіз таких занять та інтерактивних завдань до них виявив, що використання інтерактивної дошки дозволяє залучити всіх студентів у процес пізнання на максимальному для кожного рівні успішності, стимулювати розвиток розумової й творчої активності, інтенсифікувати процес навчання, сприяти захопленню дисципліною, створенню найкращих умов для оволодіння іноземними студентами матеріалом із природничих дисциплін.

Висновки з проведеного дослідження. Таким чином, пропонується форма сумісного виконання лабораторних робіт, особливо в умовах раннього введення дисципліни в навчальний процес, усуває психологічні

бар'єри, що перешкоджають спілкуванню членів групи, формує сприятливу атмосферу для ведення наукового діалогу між студентами й створює необхідні передумови для успішного формування комунікативних компетенцій у іноземних студентів.

У зв'язку зі сказаним вище можна зробити висновок, що під час навчання природничим дисциплінам навчальний експеримент повинен стати тією основою, яка буде сприяти подоланню труднощів оволодіння науковою лексикою іноземними студентами, усією сукупністю понять, які формують основу наукового лексичного апарату.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Кондаков Н.И. Логический словарь-справочник. М.: Наука, 1975. 720 с.
2. Петровский А.В., Абраменкова В.В., Зеленова М.Е. и др. Социальная психология: учеб. пособие для студентов пед. ин-тов; под ред. А.В. Петровского. М.: Просвещение, 1987. 224 с.
3. Свистунов О.Ю. Навчальний експеримент як мотиваційний фактор вивчення наукової лексики студентами-іноземцями на підготовчому факультеті. Проблеми и перспективы подготовки иностранных студентов в вузах: материалы Международной научно-методической интернет-конференции X.: ХНАДУ, 2013. С. 223–225.

УДК 378:373.3.371.13

СУТНІСТЬ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ

Струк А.В., к. пед. н.,
викладач кафедри фахових методик і технологій початкової освіти
*ДВНЗ «Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника»*

У статті розглянуто сутність професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів, обґрунтовується думка про те, що процес удосконалення підготовки майбутніх учителів може бути ефективним, якщо в процесі їхнього навчання застосувати активні методи, що сприятимуть формуванню їхніх професійних знань, умінь, навичок і будуть спрямовувати майбутніх фахівців на творчу самореалізацію в майбутній професійній діяльності.

Здійснений аналіз наукової літератури дозволив виявити різні підходи до визначення понять «підготовка», «професійна підготовка», «напрями підготовки», з'ясувати зміст професійної освіти майбутніх учителів початкових класів.

Розв'язуючи різні педагогічні задачі, майбутній педагог має виявити готовність прийняти рішення в інтересах дитини, бути відкритим до інновацій, спиратись на силу, а не на слабкість дитини. У прийнятті цінностей особистісно орієнтованого навчання пріоритетні саме особистісні якості педагога, а потім – його методична підготовка. Серед особистих якостей базисними компонентами є такі: здатність учителя до самореалізації, володіння етикою взаєморозуміння й довіри, висока емоційна стабільність, продуктивна поведінка в мінливих ситуаціях шкільного життя.

Важливо також, що кожний ступінь освіти має завершений характер, але не замкнений, бо саме це дасть майбутньому вчителю початкових класів, з одного боку, нові набуті якості, які виражатимуться у відносній цілісності й доцільності для практичної діяльності отриманої системи знань і вмінь, а з іншого – це буде можливістю та гарантією здобуття більш високого професійно-освітнього рівня згідно з нахилами, здібностями й суспільними потребами.

Ключові слова: сутність підготовки, підготовка, професійна підготовка, майбутні вчителі, початкові класи.

В статье рассмотрена сущность профессиональной подготовки будущих учителей начальных классов, обосновывается мысль о том, что процесс совершенствования подготовки будущих учителей может быть эффективным, если в процессе их обучения применить активные методы, способствующие формированию их профессиональных знаний, умений, навыков, которые будут направлять будущих специалистов на творческую самореализацию в будущей профессиональной деятельности.

Проведенный анализ научной литературы позволил выявить различные подходы к определению понятий «подготовка», «профессиональная подготовка», «направления подготовки», выяснить содержание профессионального образования будущих учителей начальных классов.

Решая различные педагогические задачи, будущий педагог должен показать готовность принять решение в интересах ребенка, быть открытым к инновациям, опираться на силу, а не слабость ребенка.